

THE INSTITUTE OF
CHARTERED ACCOUNTANTS
OF SRI LANKA

SUGGESTED SOLUTIONS

KE3-Fundamentals of Taxation & Law

සැප්තැම්බර් 2016

A කොටස

බලුකරණය

01 කොටස

ප්‍රශ්න අංක 01

1.1

අදාළ ඉගෙනුම් එලය : 3.1.2

තිවැරදි පිළිතුර B

1.2

අදාළ ඉගෙනුම් එලය : 5.1.4

තිවැරදි පිළිතුර A

1.3

අදාළ ඉගෙනුම් එලය : 3.1.5

තිවැරදි පිළිතුර A

1.4

අදාළ ඉගෙනුම් එලය : 5.2.3

තිවැරදි පිළිතුර B

1.5

අදාළ ඉගෙනුම් එලය : 1.1

තිවැරදි පිළිතුර C

(මුළු ලක්ශ්‍ර 10)

ප්‍රශ්න අංක 02

2.1

අදාල ඉගෙනුම් එලය : 2.1.3

යම් තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ දින 183 ක් නො රට වැඩි දින ගණනක් ශ්‍රී ලංකාවේ කායික වශයෙන් පෙනී සිටින පුද්ගලයකි.

2.2

අදාල ඉගෙනුම් එලය : 3.1.4

බදු ආයතන හැකි ආදායම	රු. 450,000
අනුපාතිකය	12%
දෙන ආදායම් බද්ද	රු. 54,000
අඩුකලා : බදු බැර	
ඉදිරියට ගෙන ආ ආම්පීක යෝවා ගාස්තු	රු. (10,000)
සට-තක්සේරු පදනම මත ගෙවූ බදු	රු. (40,000)
ගෙවීය යුතු ඉතිරි බද්ද	රු. 4,000

2.3

අදාල ඉගෙනුම් එලය: 4.1.2

- දුන්ධනයක් නියම කළ හැක.
- තක්සේරු දැන්වීමක් නිකුත්කළ හැක.
- අධිකරණයේ නඩුවක් ගොනු කළ හැක.

2.4

අදාල ඉගෙනුම් එලය: 4.5.1

$$\begin{aligned} \text{ස්ථාන විට ගෙවීම් (PAYE) බදු වගකීම &= රු. 420,000 / 0.84 \\ &= රු. 500,000 \\ &= (\text{රු. } 500,000 - \text{රු. } 420,000) \\ &= \underline{\text{රු. } 80,000} \end{aligned}$$

2.5

අදාල ඉගෙනුම් එලය : 5.2.2

- (i) රිදුලි බලය සැපයීම
- (ii) වෛද්‍ය සේවාවන්
- (iii) ජල සැපයුම
- (iv) භාණ්ඩ හෝ මගි ප්‍රවාහනය
- (v) විෂුපරි පුද්ගලිකනය
- (vi) දේශීය වශයෙන් සංවර්ධනය කරන මායාකාරු සැපයුම
- (vii) පතනතට අනුව උපලේඛනයේ ව්‍යාහිතික්ත සේවා යටතට ගැනෙන වෙනත් ඕනෑම සේවාවක්.

(මුළු ලකුණු 10)

2 කොටස

පිළිතර 03

අදාළ ඉගෙනුම් මැලය : 2.2/2.2/2.4		
2015/2016 තක්සේරු වර්ෂය යදානා ලමින් ගේ ආදායම් බදු වගකීම ගණනය කිරීම		
	බදු නිශ්චය (රු.)	බදු අයකළ හැකි (රු.)
යෝවා නියුත්ත ආදායම වැටුප - 176,000 x 12		2,112,000
නිවාය ප්‍රතිලාභය (i) අධිතිකරුව ගෙවූ කුළු 60,000 x 12 = 720,000 (ii) කුළු වරිනාකම = වර්පනම් + වර්පනම් තක්සේරුව = 50,000+5000 = 55,000 (iii) ඉහත (i) හා (ii) න් වැඩිම අගය = 720,000 (iv) යෝවා නියුත්ත ආදායම රු. 1,800,000, ට වඩා වැඩි නිසා බදු අයකළ හැකි උපරිමය රු.180,000 සිමා කර ඇත. (v) ඉහත (iii) හා (iv) න් අඩු අගය = රු.180,000	180,000	
ඡ්‍රේන රක්ෂණය		90,000
වාහන දීමනාව 50,000 x 12 = 600,000 මසකට රු. 50,000 දක්වා නිදහස් (600,000)	600,000	-
යෝවා නියුත්තියෙන් ලද ව්‍යවස්ථාපිත ආදායම		2,382,000
කුළු ආදායම දෙන කුළු 120,000 x 12 = 1,440,000 අඩුකළා : වර්පනම් අඩුකළා: අව්‍යාපිත වැඩියා හා නඩත්තු වියදම් (25%) ඉද්ධ කුළුය ඉද්ධ වාර්ෂික අගය = 100,000 ඉද්ධ කුළු > ඉද්ධ වාර්ෂික අගය ∴ ඉද්ධ කුළුය බදු කළ යුතුය.	1,420,000 (20,000) (355,000) 1,065,000 =====	1,065,000
පොලී ආදායම • ගාණ්ධාගාර බිල්පත වලින් ලද රු. 63,000 ව්‍යවස්ථාපිත ආදායමේ කොටසක් නොවේ. • වර්ෂය තුළ ඉතිරිකිරීමේ ගිණුමෙන් ලද පොලී ආදායම රු. 24,000 කි. රදවා ගැනීමේ බදු අඩුකර නොමැත. මායික පොලී ආදායම රු. 5,000 ට අඩු නිසා එය බදු නිදහස් වේ.	63,000 24,000	- -
ලැයිස්තුගත සමාගම් වල කොටස විකිණීමෙන් ලද ලාභය බදු නිදහස් වේ.	102,000	
ව්‍යාපාරාත්ක ආදායම		
ඉද්ධ ලාභය	2,069,000	
එකතුකළා/ අඩුකළා		
ක්ෂේ - පරිගණක	80,000	
ක්ෂේ දීමනාව - 60,000x 25%	(15,000)	
ක්ෂේ - ජායා පිටපත් යන්ත්‍රය	40,000	
ක්ෂේ දීමනාව - 120,000x 33 1/3%	(40,000)	
ඉදිරියට ගෙවූ කුළු අත්තිකාරම් 480,000 - 384,000 = 96,000	96,000	

පොලිය	1,223,000		
පර්තායාග	10,000		
ගලරන ලද ලාභය	3,463,000		<u>3,463,000</u>
මුළු ව්‍යවස්ථාපිත ආදායම			6,910,000
අඩුකළා : 32 වගන්තිය යටතේ අඩුකිරීම්			
ගොධිනැගිල්ල තැනීම සඳහා ගත් ණය මුදලට ගෙවූ පොලී			1,223,000
සේවා නියුක්ත ආදායමෙන් කිසිදු අඩු කිරීමක් කළ නොහැක. නමුත් වෙනත් ආදායම් ප්‍රහවයන් ඇති බැරීන් පොලී ගෙවීම අඩුකළ හැක.			
තක්සේරු කළ හැකි ආදායම			5,687,000
අධිකලා : යුදුසුකම් ලබන දීමනාවන පන්සල සඳහා ගෙවූ පර්තායාග - යුදුසුකම් ලබන දීමනාවක් නොවේ.			
රීරිත රක්ෂණය රු.90,000 කි. එය රු. 75,000 කට හෝ තක්සේරු කළ හැකි ආදායමෙන් 1/3 ක් යන දෙකෙන් අඩු අගයට සීමා කර ඇත.			(75,000)
ප්‍රජා ව්‍යාපාතිය සඳහා රියදම 1,200,000 (රුපරිමය රු. මිලියන 1 කට සීමා කර ඇත.)			(1,000,000)
සේවා නියුක්ත ආදායමෙන් කිසිදු අඩු කිරීමක් කළ නොහැක. නමුත් වෙනත් ආදායම් ප්‍රහවයන් ඇති බැරීන් යුදුසුකම් ලබන දීමනාවන් අඩුකළ හැක.			
සේවා නියුක්ත ආදායම මත යුදුසුකම් ලබන දීමනාව බඳු නිදහස් දීමනාව			(250,000) (500,000)
බඳ අයකළ හැකි ආදායම			3,862,000
පලමු 500,000 සඳහා 4% - 20,000 දෙවන 500,000 සඳහා 8% - 40,000 ව්‍යාපාරික ආදායම 2,230,000 x10% - 223,000 රිහා 500,000 සඳහා 12% 60,000 ඉතිරි 132,000 සඳහා 16% 21,120			
		364,120	
දෙ ආදායම් බඳු බැඳීයාව			
අඩුකළා : බඳු බැරු			
සේව තක්සේරු පදනම මත ගෙවීම්	100,000		
PAYE බඳු	103,440		
ඉතිරි බඳු බැඳීයාව	<u>160,680</u>		

(මුළු ලකුණු 20)

B කොටස

නීතිය

1 කොටස

ප්‍රශ්න අංක 4

4.1

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය - 5.1.1

අනෙකුනා එකගතනාවය, අපරානුමත කිරීම, අවශ්‍යතාවය හා ප්‍රතිබන්ධනය මාර්ගයෙන් ප්‍රධානි-නියෝජ්‍යත්ව සඩුදානාවයක් ඇති වන අවස්ථා පැහැදිලි කිරීම

නිවැරදි පිළිතුර - B

4.2

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල - 1.4.1/1.4.2

සෑම ආයතනයකම නියාමන කාර්යනාරය පැහැදිලි කිරීම
වර්ලන් ගණකාධිකාරී ආයතනය, ශ්‍රී ලංකා රිනුමිකරණ ප්‍රමිති නියාමන මණ්ඩලය, සුරුකුම්පත් හා විනිමය කොමිසම, කොළඹ කොටස් තුවමාරුව, ආයෝජන මණ්ඩලය, සමාගම රේඛිස්ට්‍රාර් කාර්යාලය, රේග දෙපාර්තමේන්තුව, මහ බැංකුව (විනිමය තුවමාරු අංශය)

නිවැරදි පිළිතුර - C

4.3

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය - 7.2.1

පාරිභෝෂික සඳහා වූ නිමිකම පැහැදිලි කිරීම

නිවැරදි පිළිතුර - D

4.4

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය - 8.2.1

පහත සඳහන් පනත් කෙටියෙන් පැහැදිලි කිරීම - 2006 අංක 5 දුරන මුදල් විගුද්ධිකරණය වැළැක්වීමේ පනත, 2006 අංක 19 දුරන විද්‍යුත් ගනුදෙනු පනත, පරිගණක අපරාධ පනත, පාරිභෝෂික ආරක්ෂණ පනත, 2003 අංක 36 දුරන බුද්ධිමය දේපළ පනත

නිවැරදි පිළිතුර - B

4.5

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය - 6.3

කල්ඛදු

නිවැරදි පිළිතුර - A

(මුළු ලකුණු 10)

ප්‍රශ්න අංක 5

5.1

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵිලය - 2.4.1 ඉටු කිරීම, එකගතාවය, ව්‍යෝගීම හා කඩකිරීම (අපේක්ෂිත කඩකිරීම ද ඇතුළත්ව) ගිවිසුමක් අවසාන වන ආකාරය පැහැදිලි කිරීම

ගිවිසුමක් පහත ආකාරවලට අවසාන කළ නැක.

- ගිවිසුම ඉටු කිරීම
- එය අවසාන කිරීම සඳහා පසුව ඇති කරගත්හා එකගතාවයක් මගින්
- දැන්ටීමකන් අවයන් කිරීම
- ගිවිසුමේ තොහන්දේසියක් සත්‍ය වගයෙන්ම කඩ කිරීම මගින්
- ගිවිසුමේ අපේක්ෂිත කඩකිරීමක් මගින්
- ගිවිසුම ව්‍යෝගීම විම
- නීතිය ක්‍රියාත්මක විම මගින්
 - පාර්ශවයක් බුන්ත්හාවයට පත්වීම
 - පාර්ශවයක් බංකාමොලාභ්හාවයට පත්වීම
 - කාලාවරෝද කාලයීමාව හේතුවෙන්
 - පහළ මට්ටමේ අයිතිවාසිකමක් ඉහළ මට්ටමේ අයිතිවාසිකමක් සමඟ සංයෝගනය වීමෙන්
 - ගිවිසුමේ වැදගත් වගන්තියක් අනෙක් පාර්ශවයේ අනුදානුම නැතිව යම් පාර්ශවයක් විසින් වෙනස් කිරීම හෝ අවලංගු කිරීම

5.2

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵිලය - 1.1.1 ශ්‍රී ලංකාවේ නීති පද්ධතියේ ප්‍රධාන අංශ හඳුනාගැනීම හා ජීවායේ භූමිකාවන් හඳුනා ගැනීම

නඩු නීත්ද නීතිය යනු උපරිමාධිකරණය විසින් දෙන ලද නීත්දය.

නඩු නීත්ද නීතිය නීති මූලුගායක් වේ යන්නේ අදහස මේ නීත්ද නීතිය ලෙස ක්‍රියාත්මක වන බවයි. වෙනත් ව්‍යවහාරින් කිවහාන්, යම් නඩුවක දෙන ලද නීත්දව සමාන කරුණු සහිත වෙනත් නඩු මත බන්ධනාත්මක වන බවය.

නඩු නීත්ද නීතිය විනිශ්චයකරුවන් විසින් සාදන නීති, පනවනු නොලැබු නීති හෝ අධිකරණ නීත්‍රණ ලෙස ද හඳුන්වයි.

5.3

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය - 7.3.1/7.3.2/7.3.3

සාපේෂු හා කාර්යාල යේවක පහත

පහත සඳහන් ස්ථාන සාපේෂු හා කාර්යාල යේවක පහත යටතේ 'සාපේෂු' යන අර්ථය යටතට වැට්ටීමේ.

- සිල්ලර හෝ තොග ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යන ස්ථානයක්
- නේවාසික හෝවලයක්
- ආනාර පාන අයිතිවාසික අලවි කරනු ලබන ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යන ස්ථානයක්
- කොත්සිය කැපීම හෝ කොත්සිය සැකසීම පිළිබඳ ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යන ස්ථානයක්
- වෙනත් නියම කරනු ලැබූ මිනුම ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යන ස්ථානයක්

5.4

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය - 8.2.1

පහත සඳහන් පහත කෙටියෙන් පැහැදිලි කිරීම - 2006 අංක 5 දුරන මුදල විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීමේ පහත, 2006 අංක 19 දුරන විද්‍යුත් ගෙවුනු පහත, පරිගණක අපරාධ පහත, පාරිභාශික ආරක්ෂණ පහත, 2003 අංක 36 දුරන බුද්ධිමය දේපල පහත

බල රහිත කිරීමේ නියෝගයක ප්‍රධාන ලක්ෂණ පහත පරිදිය.

- මුදල විශුද්ධීකරණය සඳහා යොලාගත් ගිණුමක්, දේපලක් හෝ ආයෝජනයක් හා සම්බන්ධ කවර හෝ ගෙවුනුවක් තහනම් කරන නියෝගයකි.
- මෙවතින නියෝගයක් බලන්මක විමර්ශන නම් එය මහාධිකරණය මගින් තහවුරු කළ යුතුය.
- සාමාන්‍යයෙන් බල රහිත කිරීමේ නියෝගයක් මහාධිකරණය විසින් දීර්ඝ කරනු තොලැඹුවේ නම් දින තතක් දැක්වා විවෘත වේ.
- බල රහිත කිරීමේ නියෝගයක් පවතින විට එම නියෝගය බලපවත්වන ගිණුමක්, දේපලක් හෝ ආයෝජනයක් සම්බන්ධව කෙරෙන කවර හෝ ගෙවුනුවක් ඉහා හා හිස් වනු ඇත.

5.5

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵිලිය - 3.6.1

සිංහල හා එගේ ගිවිසුම් අතර වෙනස හඳුනාගැනීම

සිංහල හිටිසුමක් හා සම්බන්ධ අලෙවිකරුවෙකුගේ කාර්ය භාරය මෙසේය.

- ගිවිසුමේ සඳහන් විස්තරවලට අනුකූල භාණ්ඩ නැවිගත කිරීම.
- මුහුද මගින් භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය කිරීමේ ගිවිසුමක් ඇති කරගැනීම, මේ යටතේ මූල් ගිවිසුම විසින් ප්‍රකාශන ස්ථානය වෙත භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය සිදුවනු ඇත.
- භාණ්ඩ ගැනුම්කරුගේ ප්‍රතිලාභ සඳහා වන රක්ෂණ ගිරිසුමක් සඳහා අවශ්‍ය වැඩිහිළුවල සැකකීම.
- භාණ්ඩ සඳහා ඉහළේවායිස් ප්‍රත්‍යක්ෂ සකස් කිරීම.
- භාණ්ඩ තැව් ගත කිරීමෙන් සාධාරණ කාලයකට පසු නොහාර පත්‍රය, රක්ෂණ සහතිකය හා ඉන්වෝයිසිය ගැනුම්කරු වෙත යැවීම, එවිට ගැනුම්කරුට භාණ්ඩ ලගා වූ විට ජීවා බ්‍රාගැනීම හෝ ගමන අතර තුරු භාණ්ඩ නැති වී නම් ඒ සඳහා අලාභ ඉල්ලීමට අවස්ථාව ලැබේ.

2 කොටස

ප්‍රශ්න අංක 6

ඉගෙනුම ප්‍රතිඵලය - 2.1.1

වලංග ගිවිසුමක අවශ්‍යතා එනම් අර්ථතාය හා ප්‍රතිග්‍රහණය, නොතික බැඳීමක් ඇති කරගැනීමේ අවශ්‍යතාවය, ප්‍රතිශ්‍යාව (ලේසියෝ එන්ඩ්මිස් සංකල්පය ද සහිතව), ගෙක්සතාවය හා ආකෘතිය, එකිනෙකාට ඇත්තාවය, අර්ථතාය හා ප්‍රතිග්‍රහණය, ගිවිසුම ගෙක්සතාවය, ගිවිසුම්වල ආකෘතිය්, සහමතියේ සත්‍යතාවය ආදි සංකල්ප තිර්ච්චනය කිරීම

(a) වයස අවුරුදු 18 ට වඩා අඩු හෙයින් වරෙනා බාල වයස්කරුවෙකි,

සාමාන්‍ය රිතිය නම් බාලවයස්කරුවෙක්ට නීතිමය බැඳීමක් ඇති කෙරෙන ගිවිසුම්වලට ඇතුළත් විය නොහැකි බවයි,

එහෙත් මෙම සාමාන්‍ය රිතියට නිබෙන ව්‍යවත්මනයක් වන්නේ ගිවිසුම එම බාල වයස්කරුවාගේ අධ්‍යාපන පර්මාර්පියක් සඳහා වූ ගිවිසුමක් වන විටෙක හා එවැනි ගිවිසුමක් බාල වයස්කරුවාට හානිතුයක නොවන විටෙක බාලවයස්කරුවෙක්ට නීතිමය බැඳීම ඇති කෙරෙන ගිවිසුම්වලට එලැකිය හැකි බවය.

මෙම සිදුවීම තුළ යෝජිත ගිවිසුම ආධ්‍යාත්මිකත්ව ගිවිසුමකි. එනම් වරෙනාට නීතියේ ප්‍රායෝගික පැවතිකඩි ගැන පුහුණුවක් මෙහි දී ලැබෙනු ඇත.

එම නිසා එබැඳු ගිවිසුමකට බාලවයස්කරුවෙකුට එලැකිය හැකි අතර එය ඔහු මත බලන්මක වනු ඇත.

එම නිසා වරෙනාට මහුගේ මාමා වන කරු සමඟ යෝජිත ආධ්‍යාත්මිකත්ව ගිවිසුමට ඇතුළත් විය හැකිය.

(b) නිල් එදිරිව මෙරටි *Neale v Merrett [1930] WN 189* නඩුවේ කරෙනුවලට මෙම සිදුවීමේ කරෙනු සමානය.

මෙහි දී වලංග අර්ථතායක් පවතී,

වලංග ගිවිසුමක් ඇතිවීමට නම් ර්වී විසින් වලංග ප්‍රතිග්‍රහණයක් කළ යුතු අතර එය පුරුණ හා කොන්දේසි විටහිත විය යුතුය.

එනමුත් ර්වී විසින් කළ ප්‍රතිග්‍රහණය සිමිත හා කොන්දේසි සහගත එකක් වන අතර එය මුළු අර්ථතායට වඩා වෙනස්ය. මෙය ප්‍රති-අර්ථතායකි.

මෙම ප්‍රතිඵලය හෝ කොන්දේසි සහගත ප්‍රතිග්‍රහණය නිසා මුළු අර්ථතාය අවලංග වන්නේය.

එනිසා මෙම අවස්ථාවේ දී මෙහි හා ර්වී අතර වලංග ගිවිසුමක් ඇති වී නොමැත.

(මුළු ලකුණ 10)

ප්‍රශ්න අංක 7

(a)

ඉගෙනුම් ප්‍රතිච්‍රියා - 3.2.1

භාණ්ඩ විකිණීමේ ගිවිසුමකට අදාළ වන ව්‍යෝග කොහොදුසි සහ ප්‍රතිඵ්‍යාහාර පැහැදිලි කිරීම.

එක්වර විකිණීමක් හා විකිණීම සඳහා වූ එකගතතාවයක් යන අවස්ථා දෙකටම බලපාන අධිකිය පිළිබඳ ව්‍යෝග වගන්ති පහත පරිදිය.

- භාණ්ඩ විකිණීමක දී විකිණුම්කරුට එම භාණ්ඩ විකිණීමේ අධිකිය ඇති බවට ව්‍යෝග කොහොදුසියක් ඇත.
- විකිණීමට එකග විමක දී විකිණුම්කරු මත වන ව්‍යෝග කොහොදුසියක් වන්නේ භාණ්ඩවල අධිකිය ගැනුම්කරුට මාරු වන අවස්ථාවේ දී එම භාණ්ඩ විකිණීමට විකිණුම්කරුට අධිකියක් තිබිය යුතු බවයි.
- ගැනුම්කරුට භාණ්ඩවල නිර්වුල් ලැකිනිය දැරීමට අධිකිය ඇති බවට ව්‍යෝග ප්‍රතිඵ්‍යාහාරයක් පවතී.
- ගිවිසුම ඇති කරගැනීමට පෙර ගැනුම්කරු විසින් නොදැන සිරි කවර හෝ අමතර බාධාවකින් හෝ අවතිරයකින් භාණ්ඩ බවට ව්‍යෝග ප්‍රතිඵ්‍යාහාරයක් පවතී.

(b)

ඉගෙනුම් ප්‍රතිච්‍රියා 3.4.1

(i) ලියමක අධිකිය පහත අවස්ථා සඳහා අදාළ වනු ඇත.

- ණය පිළිබඳ කවර හෝ සඳහනක් සිදු නොකාට භාණ්ඩ විකුණා තිබෙන විට.
- නොකාට භාණ්ඩ විකුණා තිබෙන නෘත් නිය පිළිබඳ නියමයන් කළේ ඉකුත් වී තිබෙන විට.
- ගැනුම්කරු බුන්තන්හාවයට පත් වී තිබෙන විට,

(ii) මෙල නොලත් විකිණුම්කරුට අදාළව ලියමක අධිකිය පහත අවස්ථාවල දී අනිම් වනු ඇත.

- භාණ්ඩ ඉවත් කරගැනීමේ අධිකිය රුවාවා ගැනීමෙන් තොට්ට ඔහු අදාළ භාණ්ඩ ගැනුම්කරුට ලබාදීම සඳහා ප්‍රවාහකයෙකුට හෝ බ්‍රූ භාර ගන්නෙකු වෙත භාර දී තිබෙන විට,
- ගැනුම්කරු හෝ ඔහුගේ නියෝජිතයෙකු විසින් භාණ්ඩවල සන්නකය තීගානුකුලට ලබාගෙන තිබෙන විට,
- මෙම අධිකිය අන්තරීන ලැබූ විට,

(මුළු ලකුණ 10)

ප්‍රශ්න අංක 8

(a)

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය - 5.4.1

සැබෑ අධිකාරය, පුද්දරීගතිය අධිකාරය හා අධිකාරය නොමැති අවස්ථාවල කරනු ලබන ක්‍රියා සම්බන්ධ නියෝජිතයින්ගේ වගකීම පැහැදිලි කිරීම.

චිස එදිරිව නත් *Drew v Nunn [1879] 4 Q.B.D. 661* නඩුවේ දී මේ හා සමාන කරනු උද්දේශ විය.

මෙම නඩුවේ දී තාර්යාර විසින් මිලදීගත් ආහාරවල මිල ගෙවීමට ස්වාමී පුරුෂයා යටත් බවට අධිකරණය නීත්දු කළේය.

පොදු රිතිය නම් ප්‍රධානියාගේ මානසික අකායානුතාවය විසින් නියෝජිතයේ ගිවිසුමක් අවසානයට පත් කරනු ලබන බවයි.

එහෙත් නියෝජිතයා තෙවන පාර්ශවයක් සමඟ ගිවිසුමක් ඇති කරගත්තා විට ප්‍රධානියාගේ මානසික අකායානුතාවය පිළිබඳව තෙවන පාර්ශවය නොදැන සිටියේ නම් එවැනි ගිවිසුමක් ප්‍රධානියා බන්ධනයට ලක්වේ.

එම නිසා සෝර් පුඩි සෙන්ටර් වෙතින් සුනිතා තායට ගත් හාන්ස්වලට ගෙවීමට අනුර බැඳී සිටී.

(b)

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය - 5.7.5

හවුල් ව්‍යාපාර නීතිය අනුව හවුල් ව්‍යාපාර ඔප්පූවේ විධි විධානවලට යටත්ව නව හවුල්කරුවෙකු ව්‍යාපාරයට හඳුන්වා දීමේ දී ඒ සඳහා සියලු හවුල්කරුවන්ගේ කැමැත්ත ලබාගැනීම අවශ්‍ය වේ.

සියලුම හවුල්කරුවන් විසින් අත්සන් තබනු ලැබූ හවුල් ව්‍යාපාර ඔප්පූව හවුල් ව්‍යාපාරය පාලනය කරන ව්‍යවස්ථාව ලෙස ක්‍රියාත්මක වේ.

වෙනත් කරනු අතර එම හවුල් ව්‍යාපාරයේ හවුල්කරුවන්ගේ අයිතිවාසිකම් හා යුතුකම් එමගින් දක්වනු ලැබේ.

මෙම සිදුවේමේ දී හවුල් ව්‍යාපාර ඔප්පූවේ විශේෂීත වගන්තිය කෙරීන්ගේ කැමැත්ත මත ඇති කරනු ලැබූවක් බැවින් සුසින් හවුල්කරුවෙකු වීම කෙවින්ට වැලැක්වීය නොහැක.

(මුළු ලකුණු 10)

3 කොටස

ප්‍රශ්න අංක 9

(a)

ඉගෙනුම් ප්‍රතිච්ඡලය - 6.1.3
රක්ෂණ ගිවිසුමකට අදාළව අදාළ වන උපරිම විශ්වාසය, රක්ෂය හිමිකම හා හානි පූර්ණය (සම්පූර්ණ හා අර්ධ රක්ෂන ද ඇතුළත්ව) පැහැදිලි කිරීම

රක්ෂණ ගිවිසුමක් බඩාගැනීමට අපේක්ෂා කරන තැනැන්තා රක්ෂණ සමාගම විසින් බඩාදෙන අයදුම් පත්‍රයක් හෝ යෝජනා පත්‍රයක් පිරිවීම කළ යුතුය.

විලය බඩාදුන් පිළිතුරු වැදුගත් කරුණාකර අදාළව අසත්‍ය වේ නම් බඩාගත් රක්ෂන ගිවිසුම රක්ෂකයාගේ අනිමතය අනුව අවබඳ කරනු ලැබේය හැක.

එහිම රක්ෂණ ගිවිසුමකට අදාළව දක්නට ලැබෙන ඉතාම වැදුගත් රක්ෂණයක් වන්නේ රක්ෂණය අයදුම් කරන පුද්ගලය රක්ෂකයාට කරුණු හෙලිදරව් කිරීමේ දී උපරිම විශ්වාසයෙන් යුත්තව ක්‍රිය කොට නිඛිය යුතු වීමය. උපරිම විශ්වාසය නම් මූලධර්මයේ අදහස රක්ෂණය අපේක්ෂා කරන පුද්ගලය රක්ෂකයාට ඔහු විසින් දැන්නා හෝ දැනගත යුතු රක්ෂණයට අදාළ සියලු කරුණු හෙලිදරව් කළ යුතු බවය. එවිට රක්ෂකයාට තමා විසින් ගනු බඩන අවබ්‍යන්ම පිළිබඳ නිසි ලෙස තක්සේරු කිරීමට ඉඩ ලැබේ.

දෙන ලද කරුණු ඇතුළු රක්ෂණ අයදුම් පත්‍රය තුළ මේට පෙර ඉදිරිපත් කළ අයදුම් පත්‍ර ප්‍රතික්ෂේප වී නිඛිද යන ප්‍රශ්නය සාප්‍රව ඉදිරිපත් වී නොනිවුණුද මෙම කරුණු රක්ෂකයාට තමා ගන්නා අවබ්‍යන්ම පිළිබඳ නිසි තක්සේරුවක් කිරීමට උපකාර වන වැදුගත් කරුණාකි.

එම නිසා මෙම කරුණ හෙලිදරව් නොකිරීම පිටර් විසින් උපරිම විශ්වාසයෙන් යුත්තව ක්‍රිය කිරීමේ මූලධර්මය කඩකිරීමට හේතු රි ඇත.

එම නිසා රක්ෂණ ගිවිසුම ඉවත දැමීමට රක්ෂණ සමාගමට පූර්වන.

(b)

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය - 4.2.1

(i) වේක්ස පතක් රේඛනය කිරීමේ නොතික බලපසම

වේක්සන හරඳා සමාන්තර රේඛා දෙකක් අදිනු ලැබීම එය රේඛනය කිරීම වේ. ඊට අමතරව මෙම රේඛා ආනර ව්වන ලියනු ලැබිය නැක.

එම රේඛනය අදාළ වේක්සන සඳහා ගෙවීම බැංකු කවුන්ටරය මගින් නොව බැංකු ගිණුම හරඳා සිදුකළ යුතු බවට බැංකුව විත කරනු ලබන නියෝගයක් වේ.

(ii) විවිධ වර්ගවල රේඛන

ව්‍යවහාරයේ දී භාවිතා වන ප්‍රධාන රේඛන වර්ග පහත පරිදිය.

සාමාන්‍ය රේඛනය

වේක්සනේ මූල්‍යනොහැක සමාන්තර ඉරි දෙකක් මගින් රේඛනය කරනු ලැබ ඒ තුළ 'ගනුදෙනු කළ නොහැක' යන යෙදුම හෝ සහ සමාගම යොදා හෝ එය නොයොදා තිබේ නම් එය සාමාන්‍ය රේඛනයක් ලෙස සැලකේ.

විශේෂ රේඛනය

වේක්සනේ මූල්‍යනොහැක 'ගනුදෙනු කළ නොහැක' යන වචනය සහිතව හෝ රැඟිතව රේඛනය සමඟ බැංකුකරුවෙකුගේ නම සඳහන් වේ නම් එය විශේෂ රේඛනයක් වේ.

ගනුදෙනු කළ නොහැකි රේඛනය

'ගනුදෙනු කළ නොහැක' යන වචනය සහිතව රේඛනය කරනු ලැබූ එම වේක්සන ලබාගත් පුද්ගලයාට එම වේක්සන සම්බන්ධයෙන් එය ඔහුට ලබාදන් පුද්ගලයාට තිබූ අයිතියට වඩා හොඳ අයිතියක් ලැබෙන්නේ නැත.

අදාළයකාගේ ගිණුම සඳහා කෙරෙන රේඛනය

විනිමය බිල්පත් ආදා පහතේ මේ වර්ගයේ රේඛනය පිළිබඳ සඳහන් නොවුවන් මෙය බැංකු පුදාව විසින් පිළිගන්නා ව්‍යවහාරයකි. රේඛනය සමඟ ඉහත වචන යොදා තිබේ නම් ඉන් අදාළය් වන්නේ අදාළයකාගේ ගිණුමට පමණක් මුදල් බැර කළ යුතු බවය.

(මුළු තොකු 10)

නිවේදනය

මෙහි ලබාදුන් පිළිතුරු ශ්‍රී ලංකා වරළත් ගණකාධිකාරී ආයතනය මගින් (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) පමණක් ලබාදෙන ලද අතර, එම පිළිතුරු ඔබ විසින් එය “එස්ටෝ” යන පදනම මත පිළිගත යුතු වේ.

එම පිළිතුරු “ආදරු පිළිතුරු” ලෙස අදහස් නොකරන නමුන් ඒවා බොහෝදුරට suggested solution ලෙස දැක්වේ.

පිළිතුරු වලින් ප්‍රධාන අරමුණු දෙකක් ඉටුකෙරේ. ඒවා නම්,

01. විභාග ප්‍රශ්නයකට යෝජීත විසඳුමක් සඳහා සවිස්තරාත්මක තිද්‍යුතක් (උදාහරණයක්) සැපයීම සහ,
02. ශිෂ්‍යයන්ට විෂය පිළිබඳව තොරතුරු පර්යේෂණය කිරීම සඳහා අත්වැළක් සැපයීම සහ විෂය පිළිබඳව ඔවුන්ගේ අවබෝධය සහ අගය වර්ධනය කිරීම.

මෙම යෝජීත විසඳුම් සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා වරළත් ගණකාධිකාරී ආයතනය (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) කිසිදු ප්‍රතිඵාහාරයක් ලබා නොදෙන නිසා ඒ සම්බන්ධව කිසිදු අගතියකට පත්වීමක් පිළිබඳව මැසිවිල්ලක් ශ්‍රී ලංකා වරළත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) එරහිව ඉදිරිපත් කිරීමට ඔබ භට හේතුවක් නොමැත. ඒ කෙසේ වෙතත් ඔබ විසින් යම් නඩුකරයක්, වන්දී ඉල්ලීමක්, පෙන්සමක්, තර්ජනය කිරීමක් හෝ බලවත් ඉල්ලීමක් ශ්‍රී ලංකා වරළත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) එරහිව ගොනුකරනු ලැබ එයින් සැලකියුතු අන්දමේ ජයග්‍රහණයක් ලබා නොගතහොත් ඔබ විසින් එම නඩුකරයට අදාළ සම්පූර්ණ නෙතික ගාස්තු සහ වියදම් ශ්‍රී ලංකා වරළත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) ගෙවිය යුතු වේ. එනයින්ම මෙම අයිතිවාසිකම හෝ මෙහි විස්තර කෙරෙන හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ නීතින් යටතේ නීම් වෙනත් අයිතිවාසිකම් බලාත්මක කරවා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා වරළත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) නෙතික ත්‍රියාමාරුගයකට යොමුවීමට සිදුවුවහොත්, රට අදාළ නෙතික ගාස්තු සහ වියදම්ද ඔබ විසින් ශ්‍රී ලංකා වරළත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) ගෙවිය යුතුවේ.

² 2013 ශ්‍රී ලංකා වරළත් ගණකාධිකාරී ආයතනය (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) මගිනි.

සියලුම හිමිකම් ඇවිරිණි.

මෙම ලේඛනයේ කිසිම සටහනක් ප්‍රතිඵත්පාදනය කිරීම, කුමන හෝ ආකාරයකින් හෝ තුමයකින් එනම්, ඉලෙක්ට්‍රොනික, යාන්ත්‍රික, ජ්‍යා පිටපත් කිරීම, වාර්තාගත කිරීම හෝ වෙනත් තුමයකින් සම්පූර්ණය කිරීම ශ්‍රී ලංකා වරළත් ගණකාධිකාරී ආයතනයේ (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) පූර්ව ලිඛිත අවසරයකින් තොරව සිදු නොකළ යුතුය.